

CIN

Centar za
istraživačko novinarstvo

**Godišnji
izvještaj**

2016.

Priprema ovog izvještaja omogućena je zahvaljujući podršci američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj je isključiva odgovornost CIN-a i nužno ne odražava stavove USAID-a niti Vlade SAD-a.

Donatori

Kingdom of the Netherlands

Partneri

Upravni odbor

Aida Čerkez, predsjednica
Mehmed Halilović
Rosemary Armao
Milenko Vočkić
Nebojša Milanović

Direktorica

Leila Bičakčić

Uredništvo

Aladin Abdagić, glavni i odgovorni urednik
Mirjana Popović, zamjenica urednika

Novinari

Renata Radić-Dragić, Azhar Kalamujić, Mubarek Asani, Ermin Zatega, Merima Hrnjica, Jasna Fetahović, Selma Učanbarlić, Sadeta Bajrović, Nino Bilajac, Vanja Stevanović, Jelena Jevtić

Menadžer za digitalne medije

Kenan Efendić

Grafička dizajnerica

Amela Barlov

Fotograf

Dženat Dreković

Prevodilac

Boris Mrkela

Administracija

Aleksandra Zelić, finansijska menadžerica
Branka Pejić, office & HR menadžerica

Adresa

Centar za istraživačko novinarstvo
Gabriele Moreno Locatelli 11
71000 Sarajevo, BiH

Tel: +387 33 560 040

Fax: +387 33 560 045

E-mail: info@cin.ba

Web: cin.ba

500

miliona KM

4

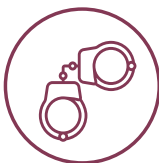
istrage

3

smjene

5

uhapšenih

4

izrečene sankcije

Šta smo uradili u 2016?

Centar za istraživačko novinarstvo (CIN) je u 2016. godini pisao o ljudima koji su potrošili skoro pola milijarde maraka javnog novca, služeći se manipulacijama, prevarama i protivzakonitim dogovorima.

Dokazali smo da je najviše novca potrošeno na netransparentno ugovaranje javnih nabavki, loše rukovođenje te zloupotrebu položaja u javnim preduzećima, institucijama i ustanovama.

Prikupili smo, provjerili i objavili podatke o vrijednim nekretninama političara i funkcionera. Otkrili smo da su mnogi od njih tu imovinu stekli na sumnjiv način. Potaknute našim pričama, pravosudne institucije i policijska tijela su pokretali istrage, hapsili osumnjičene i podizali optužnice protiv ljudi o kojima smo pisali. Naša istraživanja su imala za posljedicu i smjenu funkcionera koji nisu radili u skladu sa zakonom.

imovinapoliticara.cin.ba

Imovina 200 političara i funkcionera

„Imovina političara“ je jedinstvena baza podataka o nekretninama, zaradi i karijeri bh. političara i funkcionera.

Naši novinari bazu redovno ažuriraju jer je <http://imovinapoliticara.cin.ba/> jedino javno mjesto gdje građani besplatno mogu vidjeti ove podatke potkrijepljene dokumentima.

Ova baza je CIN-ov doprinos za transparentnost vlasti, posebno nakon 2012. godine kada je Centralna izborna komisija (CIK) prestala objavljivati imovinske kartone političara na svojoj stranici.

Baza je nastala 2009. godine i u njoj su tada bili podaci o samo devet funkcionera. Danas čitaoci tu mogu naći informacije o 200 ljudi od javnog interesa iz cijele zemlje.

200 PROFILA POLITIČARA I ZVANIČNIKA

BIOGRAFIJE

PRIHODI

NEKRETNINE

VOZILA

UŠTEDEVINE

PRESUDE

STARI LOGOTIP

CIN je tokom 12 godina rada koristio isti vizuelni identitet, koji se razvojem tehnologije i promjenom okolnosti za prezentaciju sadržaja pokazao kao ograničavajući.

NOVI LOGOTIP

Novi logotip kao noseći element novog vizuelnog identiteta ispisuje skraćeni naziv organizacije velikim slovima, naglašavajući ozbiljnost i odgovornost, dok plava boja na bijeloj podlozi odaje sigurnost, tačnost i postojanost.

Novi vizuelni identitet

CIN je osnovan u jesen 2004. godine. Za 12. rođendan smo dobili novi moderni vizuelni identitet sa funkcionalnim grafičkim standardima.

Naša nova web stranica prati savremena tehnološka rješenja i prilagođena je pregledima na mobilnim telefonima jednako kao i na desktopu računara i ekranima velike rezolucije.

„Bosnalijek“: sumnjive pare ruskih investitora i bogatstvo direktora Arslanagića

Novinari CIN-a su dokazali i objasnili tok novca ruskih investitora koji su nepropisnom kupovinom dionica preuzeli sarajevsku tvornicu lijekova „Bosnalijek“. Uz pomoć Sarajevske berze, koja je trgovala dionicama, i sarajevske ekspoziture ruske „Sberbanke“, koja je dopustila ulazak novca sumnjivog porijekla u BiH kojim su kupljene dionice ovog preduzeća, ruski investitori su postali većinski vlasnici tvornice, a potom iz nje izvukli milione maraka.

Otkrili smo i milionske nekretnine koje su članovi porodice bivšeg direktora tvornice Edina Arslanagića kupovali u BiH i SAD-u tokom i nakon vremena njegovog upravljanja. Dokazali smo da su ih kupili, iako su imali milion maraka manje prijavljenih prihoda.

4

istraživačke priče

1

videoanimacija

1

interaktivni timeline

9,5

miliona KM sumnjivog porijekla ušlo preko „Sberbanke“

3,75

miliona KM Arslanagići potrošili na nekretnine

2,7

KM prihodi Arslanagića

PREDISTRAŽIVANJE -

Pregledavanje zakonskih okvira i ranijih medijskih izvještavanja. Učenje o temi.

ISTRAŽIVANJE -

Skupljanje dokumentacije, analiziranje podataka, izgradnja teze, dokazivanje teze, intervjuisanje relevantnih aktera i sagovornika.

UREĐIVANJE -

Sređivanje prvih verzija teksta. Dopolnjavaње i izmjene sadržaja.

PROVJERA ČINJENICA -

Provjeravanje svake rečenice u tekstu. Odbacivanje netačnih ili dodatno dokazivanje nepotpunih tvrdnji.

Istraživačko novinarstvo – provjereno i jasno

Istraživačko novinarstvo je kompleksna i specifična grana novinarstva. Daleko od kratkoročne aktuelnosti, istraživačko novinarstvo otkriva i dokazuje ono što neko žali sakriti: tokove novca, mito, korupciju, štetne političke i administrativne odluke, zloupotrebu budžetskog novca i organizovani kriminal.

Sušтина istraživačkog novinarstva je sadržana i u CIN-ovoj misiji da bude „neovisna neprofitna medijska organizacija u čijem su fokusu istraživanja korupcije, organizovanog kriminala te drugih sistemskih nepravilnosti“.

Istraživački novinari mjesecima i često godinama skupljaju dokumentaciju, povezuju osobe i kompanije, čitaju zakone, intervjuišu stotine sagovornika, bore se sa institucijama za podatke da bi na kraju čitateljima donijeli tačnu i jasnu informaciju.

Nakon temeljitog rada svaki tekst prolazi višestruke provjere činjenica i tačnosti postavljenih teza.

Hronologija prevare: Život i karijera Eseda Radeljaša

Za dvije godine smo objavili nekoliko istraživačkih priča o koruptivnim poslovima, manipulacijama pri kupovini nekretnina i političkoj karijeri Eseda Radeljaša.

Pisali smo kako je zahvaljujući poslovnoj vezi sa sudijom uspio izbjeći zatvor. Umjesto zatvorenik, postao je vijećnik pa zastupnik i ministar, a rukovodio je i institucijom sa milionskim budžetom.

Novinari CIN-a su dokazali kako je Radeljaš na ovim funkcijama varao građane i poslovne partnere, zloupotrebjavao budžete institucija i sticao vrijedne nekretnine.

Takva djela su Radeljaša odvela u zatvor. Sudi mu Kantonalni sud u Sarajevu.

2005.

osuđen za prevaru

2009.

izbjegao zatvor uz pomoć sudije
Vladimira Špoljarića

2010.

zastupnik u Skupštini Kantona Sarajevo

2013.

predsjednik Upravnog odbora ZZOKS

2015.

ministar u Vladi Bosansko-podrinjskog
kantona

2015-2016.

CIN objavljuje seriju istraživačkih
priča

2017.

počinje suđenje na Kantonalnom
sudu u Sarajevu

95%

rast posjeta stranice CIN-a u odnosu na 2015.

72%

rast pratilaca na Facebooku

347%

rast dosega na društvenim mrežama

1000 puta

pozivanje drugih medija na CIN ili objavljivanje naših sadržaja

553 puta

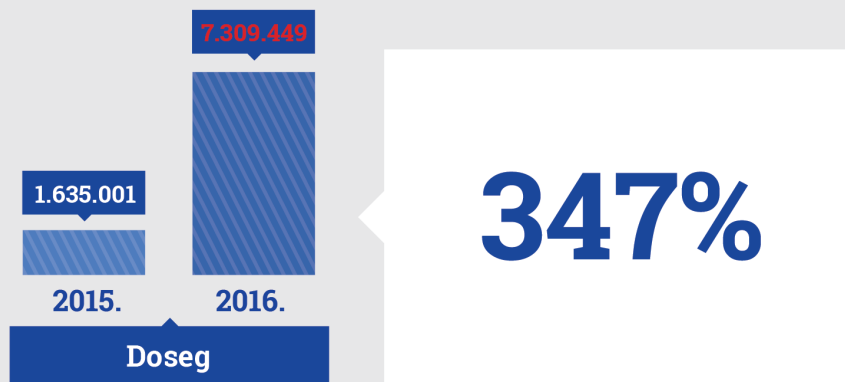
druzi mediji objavili naše priče

22

prosječan broj objava priče u drugim medijima

Rast na Facebooku

Kontinuiran rast čitanosti i utjecaja

Svake godine sve više građana i građanki čitaju naše priče i pregledaju baze podataka o imovini političara, javnim nabavkama ili „bijelom hljebu“.

Drugi mediji besplatno preuzimaju i objavljuju naše priče, vijesti, animacije, infografike i videosadržaje uz jedini uvjet - navođenje izvora i nemijenjanje sadržaja. Tako priče od javnog značaja dopiru do većeg broja bh. građana i građanki.

Nezaobilazne su i društvene mreže gdje nas svakodnevno prate vjerni čitaoci s kojima dijelimo naše sadržaje.

Konačno, naše priče možete najbrže naći u njihovom domu - našoj web stranici www.cin.ba.

Skupa patohistologija Sebije Izetbegović

Sebija Izetbegović, bivša direktorica sarajevske Opće bolnice "Abdulah Nakaš", omogućila je firmi svog poznanika Emira Talirevića unosan posao patohistoloških usluga.

Novinari CIN-a su otkrili da je Izetbegović prvo rasformirala bolnički Odjel patologije da bi zatim raspisala tender za pružanje istih usluga. Posao je dobila Talirevićeva firma „Moja Klinika“, naplaćujući ove usluge tri puta skuplje nego ugašeni Odjel patologije. Njihov dvogodišnji rad je Bolnicu koštao 1,1 milion maraka.

Talirević je novinarima rekao da mu dugogodišnje poznanstvo sa direktoricom Bolnice nije pomoglo u sklapanju posla.

“

Profesorica i ja se jako dobro poznajemo. Ona je vrhunska menadžerica. Međutim, upravo radi toga mi smo pravili jako velike finansijske ustupke Opštoj bolnici.

Nagrada Evropske unije u BiH za priču „**Bogati Čovićev punac**“

Nagrada ACCOUNT-a za priču „**Bogati Čovićev punac**“

Nagrada World Summit Awards za **CIN-ove baze** kao jedan od pet najboljih digitalnih projekata

Nagrada UNDP-a u Moldaviji za priču o „**Bosnalijeku**“

Ukupno

20

nagrada za priče

5

nagrada za rad u regionalnim projektima

4

priznanja za rad

Nagrade – čast i poticaj za još bolji rad

CIN je za 12 godina rada dobio oko 30 nagrada i priznanja. Vlasnici smo prestižne svjetske nagrade Daniel Pearl koju dodjeljuje Međunarodni konzorcij istraživačkih novinara. Dobili smo i evropsko SEEMO priznanje te nagrade Evropske unije i domaće Antikorupcijske mreže organizacija civilnog društva ACCOUNT.

Nagrade su priznanje o kvalitetu našeg rada, a potreba za boljim društvom i povjerenje naših čitalaca tjeraju nas da radimo još bolje.

Od naše priče do hapšenja i optužnice: Kemal Čaušević

Tužilaštvo BiH je 2017. godine podiglo optužnicu protiv bivšeg šefa Uprave za indirektno oporezivanje BiH Kemala Čauševića.

Novinari CIN-a su prije četiri godine objasnili zašto je došlo do toga.

U aprilu 2013. godine smo objavili istraživačku priču „Milionska imovina bivšeg šefa UIO BiH“, otkrivši da ukupni prihodi Kemala Čauševića nisu bili ni približno dovoljni da pokriju njegova ulaganja u milionsku imovinu koju smo opisali i dokazali.

Sada ga Državno tužilaštvo tereti da je krivičnim djelima stekao 1,72 miliona KM koje je stavljao u legalne tokove, kupujući nekretnine u Sarajevu.

2013, april

CIN **otkrio** Čauševićeve nekretnine.

2013, april

Nakon CIN-ovog pisanja, Sud BiH **blokirao** 11 nekretnina.

2014, juni

Čaušević **uhapšen**.

2014, septembar

Pušten iz pritvora.

2017, februar

Optužen za pranje novca, primanje mita i zloupotrebu položaja.

2017, mart

Sud Bosne i Hercegovine **potvrdio** optužnicu.

52.000

ugovora

1.080

institucija

6.070

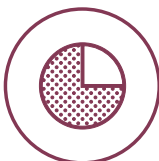
preduzeća

7,5

milijardi KM

30%

novca za 50 najuspješnijih kompanija

50 CIN [TOP 50](#) | [NABAVKE 2011-2015](#) | [PRIČE](#) | [O NAMA](#) | [KONTAKT](#)

Javne nabavke – jedinstvene baze podataka

Centar za istraživačko novinarstvo već treću godinu prati i istražuje javne nabavke u Bosni i Hercegovini te zajedno s partnerskim organizacijama ukazuje na potrebu mijenjanja pravila i praksi u ovoj oblasti.

Osim desetina istraživačkih priča o temi stvorili smo i nekoliko baza podataka. Jedna od njih sadrži osnovne podatke o više od 50.000 ugovora o javnim nabavkama. Ova stranica, za razliku od drugih izvora, omogućava direktno povezivanje institucija, organa i javnih preduzeća sa privatnim kompanijama. Napravili smo i posebnu bazu podataka o: vlasništvu, upravi, dionicama, presudama, poreskim dugovanjima i poticajima 50 najuspješnijih kompanija u javnim nabavkama.

Sve je besplatno dostupno na www.cin.ba/nabavke.

Treninzi, konferencije i partnerstva

Kao neprofitna medijska organizacija sa dugogodišnjim iskustvom i razvijenom metodologijom istraživanja, CIN nastoji svoje stečene vještine prenijeti na druge, kako u zemlji tako i u regionu.

Želimo doprinijeti podizanju profesionalnih standarda novinarstva u zemlji pa svoja znanja prenosimo na mlađe kolege i studente novinarstva.

CIN ima i lokalne i regionalne partnere - organizacije civilnog društva koje su stručne za druge oblasti. S njima smo često učesnici skupova, radionica i konferencija na kojima govorimo o našim pričama.

3

organizirane konferencije

3

programa obuke za novinare/studente

učešće na **23**
konferencije/radionice**4**

partnerska projekta u BiH i regiji

43

medija prenijela priču

75 od 146

direktora osnovnih škola članovi
političkih stranaka

103

škole dobile naš zahtjev po osnovu
Zakona o slobodnom pristupu
informacijama

20

škola odgovorilo u zakonskom roku
od 15 dana

62

škole odgovorile nakon urgencija i
ponovljenih zahtjeva

Osnovna škola Brčanska Malta, Tuzla

Političke stranke upravljaju školama

Istraživanje novinara CIN-a je pokazalo da su direktori više od polovine osnovnih škola u BiH koje su bile predmet istraživanja članovi političkih stranaka. Utvrdili smo da članovi vladajućih partija u školskim odborima u Tuzlanskom kantonu smjenjuju direktore osnovnih škola i na njihova mjesta postavljaju svoje partijske kolege.

Neki od direktora kažu da članstvo u stranci nije garancija za direktorsku poziciju, ali da može pomoći.

„(...) pa su oni, ipak, izabrali ponovo mene, što me je iznenadilo i poslije toga sam ja se učlanila u stranku. Eto, jednostavno, ajde da se zahvalim za to sve što su izabrali.“

Jelica Žuljević, bivša direktorica Osnovne škole „Nova Bila“